2024/1349

22.5.2024.

UREDBA (EU) 2024/1349 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 14. svibnja 2024.

o utvrđivanju postupka vraćanja na granici i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1148

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. i članak 79. stavak 2. točku (c),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenja Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

uzimajući u obzir mišljenja Odbora regija ([2]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([3]),

budući da:

(1) Unija bi, kao područje slobode, sigurnosti i pravde, trebala osigurati da se osobe pri prelasku unutarnjih granica ne provjeravaju, oblikovati zajedničku politiku azila i migracija, nadzora vanjskih granica i vraćanja te spriječiti nedopuštena kretanja među državama članicama, na temelju solidarnosti i pravedne podjele odgovornosti među državama članicama, a koja je pravedna i prema državljanima trećih zemalja i osobama bez državljanstva te uz potpuno poštovanje temeljnih prava.

(2) Cilj je ove Uredbe racionalizacija, pojednostavnjenje i usklađivanje postupovnih aranžmana država članica utvrđivanjem postupka vraćanja na granici. Taj bi se postupak trebao primjenjivati na državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva čiji je zahtjev odbijen u okviru postupka azila na granici predviđenog Uredbom (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) („postupak azila na granici”).

(3) Za one države članice koje nisu obvezane Uredbom (EU) 2024/1348, upućivanja u ovoj Uredbi na odredbe Uredbe (EU) 2024/1348 trebalo bi tumačiti kao upućivanja na jednakovrijedne odredbe koje su možda uvele u svoje nacionalno pravo.

(4) U odnosu na postupanje prema osobama koje ulaze u područje primjene ove Uredbe, države članice imaju obveze na temelju instrumenata međunarodnog prava čije su stranke.

(5) Pri primjeni odredaba ove Uredbe koje možda utječu na maloljetnike države članice trebale bi u prvom redu uzeti u obzir najbolji interes djeteta.

(6) Mnoge namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu izražavaju se na vanjskoj granici ili tranzitnom području države članice, a među ostalim ih izražavaju osobe uhićene zbog neovlaštenih prelazaka vanjske granice, odnosno u trenutku nezakonitog prelaska vanjske granice ili blizu te vanjske granice nakon što je prijeđena, ili osobe iskrcane nakon operacije traganja i spašavanja. Za provedbu identifikacije, sigurnosnih provjera i zdravstvenih pregleda na vanjskim granicama te za usmjeravanje dotičnih državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva na

([1]) SL C 75, 10.3.2017., str. 97. i SL C 155, 30.4.2021., str. 64.
([2]) SL C 207, 30.6.2017., str. 67. i SL C 175, 7.5.2021., str. 32.
([3]) Stajalište Europskog parlamenta od 10. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 14. svibnja 2024.
([4]) Uredba (EU) 2024/1348 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju zajedničkog postupka za međunarodnu zaštitu u Uniji i stavljanju izvan snage Direktive 2013/32/EU (SL L, 2024/1348, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj).

relevantne postupke, potrebna je dubinska provjera. Nakon dubinske provjere državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva trebalo bi uključiti u odgovarajući postupak azila ili vraćanja ili im odbiti ulazak. Stoga bi trebalo uvesti fazu prije ulaska koja se sastoji od dubinskih provjera te postupaka na granici za azil, kako je primjenjivo, i vraćanje. Trebalo bi dobro i učinkovito povezati sve faze relevantnih postupaka za sve nezakonite dolaske.

(7) Ulazak na državno područje nije dopušten ako tražitelj nema pravo na ostanak, ako nije zatražio da mu se dopusti ostanak za potrebe postupka povodom pravnog lijeka predviđenog Uredbom (EU) 2024/1348 ili ako je sud odlučio da mu se ne bi trebalo dopustiti ostanak dok se ne dovrši takav postupak. U takvim slučajevima, kako bi se osigurao kontinuitet između postupka azila i postupka vraćanja, postupak vraćanja također bi trebalo provesti u okviru postupka na granici u razdoblju od najviše 12 tjedana. To bi se razdoblje trebalo računati od trenutka kad tražitelj, državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva više nema pravo na ostanak ili mu više nije dopušten ostanak.

(8) Kako bi se zajamčilo jednako postupanje prema svim državljanima trećih zemalja i osoba bez državljanstva čiji je zahtjev odbijen u okviru postupka na granici, ako je država članica odlučila da neće primjenjivati odredbe Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([5]), u skladu s relevantnim odstupanjem navedenim u njoj, na državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva te dotičnom državljaninu treće zemlje ne izda odluku o vraćanju, postupanje prema dotičnom tražitelju, državljaninu treće zemlje ili osobi bez državljanstva i razina njihove zaštite trebali bi biti u skladu s odredbom Direktive 2008/115/EZ o povoljnijim odredbama u pogledu državljana trećih zemalja koji su izuzeti iz područja primjene te direktive i biti jednakovrijedni onima koji se primjenjuju na osobe koje podliježu odluci o vraćanju.

(9) Pri primjeni postupka vraćanja na granici trebalo bi primjenjivati određene odredbe Direktive 2008/115/EZ jer se njima uređuju elementi postupka vraćanja na granici koji nisu utvrđeni ovom Uredbom, osobito oni koji se odnose na definicije, povoljnije odredbe, zabranu prisilnog udaljenja ili vraćanja, najbolji interes djeteta, obiteljski život i zdravstveno stanje, opasnost od bijega, obvezu suradnje, razdoblje za dobrovoljni odlazak, odluku o vraćanju, udaljavanje, odgodu udaljavanja, vraćanje i udaljavanje maloljetnika bez pratnje, zabrane ulaska, zaštitne mjere prije vraćanja, zadržavanje, uvjete zadržavanja, zadržavanje maloljetnika i obitelji te krizne situacije. Kako bi se smanjio rizik od nedopuštenog ulaska i kretanja državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom i osoba bez državljanstva na koje se primjenjuje postupak vraćanja na granici, trebalo bi odobriti razdoblje za dobrovoljni odlazak. To bi se razdoblje za dobrovoljni odlazak trebalo odobravati samo na zahtjev i ne bi trebalo premašiti 15 dana, niti dati pravo ulaska na državno područje dotične države članice. Dotične osobe trebale bi nadležnim tijelima predati sve valjane putne isprave koje posjeduju na razdoblje koje je potrebno kako bi se spriječio njihov bijeg. Odredbama o vraćanju utvrđenima u ovoj Uredbi ne dovodi se u pitanje diskrecijska mogućnost država članica da u bilo kojem trenutku državljaninu treće zemlje koji nezakonito boravi na njihovu državnom području odluče izdati neovisnu boravišnu dozvolu ili drugo odobrenje kojim se odobrava pravo na boravak zbog suosjećanja ili humanitarnih ili drugih razloga.

(10) Ako se državljanin treće zemlje s nezakonitim boravkom ili osoba bez državljanstva ne vrati ili nije udaljen unutar najduljeg razdoblja postupka vraćanja na granici, postupak vraćanja trebao bi se nastaviti kako je predviđeno u Direktivi 2008/115/EZ.

(11) Ako tražitelj, državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja je zadržana tijekom postupka azila na granici predviđenog Uredbom (EU) 2024/1348 više nema pravo na ostanak i nije joj dopušten ostanak, države članice trebale bi moći nastaviti zadržavati tu osobu u svrhu sprečavanja ulaska na državno područje i provođenja postupka vraćanja, u skladu s jamstvima i uvjetima za zadržavanje utvrđenim u Direktivi 2008/115/EZ. Također bi trebalo biti moguće zadržati tražitelja, državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koji nisu zadržani tijekom postupka azila na granici, a koji više nemaju pravo na ostanak i nije im dopušten ostanak ako postoji opasnost od bijega, ako izbjegavaju ili ometaju vraćanje ili ako predstavljaju opasnost za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost. To bi zadržavanje trebalo trajati što je kraće moguće i ne bi trebalo prekoračiti najdulje trajanje postupka vraćanja na granici. Ako se državljanina treće zemlje ili osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom ne vrati ili ne udalji u tom razdoblju, a postupak vraćanja na granici prestane se primjenjivati, trebale bi se primjenjivati odredbe Direktive 2008/115/EZ. Najdulje razdoblje zadržavanja utvrđeno u toj direktivi trebalo bi uključivati razdoblje zadržavanja koje se primjenjuje tijekom postupka vraćanja na granici.

([5]) Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljana trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98.).

(12) Postupkom vraćanja na granici trebalo bi se u kriznim situacijama kako su definirane u Uredbi (EU) 2024/1359 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]) olakšati vraćanje državljana trećih zemalja ili osoba bez državljanstva s nezakonitim boravkom čiji je zahtjev odbijen u okviru postupka azila na granici u kriznoj situaciji, koji nemaju pravo na ostanak i kojima nije dopušten ostanak, tako da se nadležnim nacionalnim tijelima osiguraju potrebni alati i dovoljno vremena za provedbu postupaka vraćanja s dužnom pažnjom. Kako bi se moglo djelotvorno odgovoriti na krizne situacije, također bi trebalo biti moguće primijeniti postupak vraćanja na granici u kriznoj situaciji na tražitelja, državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva na koje se primjenjuje postupak vraćanja na granici, a čiji je zahtjev odbijen prije donošenja provedbene odluke Vijeća, kako je predviđeno Uredbom (EU) 2024/1359, izjavom da se država članica suočava s kriznom situacijom te koji nemaju pravo na ostanak i kojima nije dopušten ostanak nakon donošenja takve odluke.

(13) U skladu s člankom 72. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), ovom se Uredbom ne utječe na izvršavanje odgovornosti koje države članice imaju u pogledu očuvanja javnog reda i mira te zaštite unutarnje sigurnosti.

(14) Kako bi se osigurala dosljedna provedba odredaba o postupku vraćanja na granici utvrđenih u ovoj Uredbi do trenutka njezine primjene, trebalo bi izraditi i provesti provedbene planove na razini Unije i na nacionalnoj razini kojima se utvrđuju nedostaci i operativni koraci za svaku državu članicu.

(15) Trebalo bi provoditi evaluaciju primjene ove Uredbe u redovitim vremenskim razmacima.

(16) Cilj je politike Instrumenta za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (BMVI), uspostavljenog u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama Uredbom (EU) 2021/1148 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]), da se osigura snažno i djelotvorno europsko integrirano upravljanje granicama na vanjskim granicama, među ostalim sprečavanjem i otkrivanjem nezakonitih imigracija i djelotvornim upravljanjem migracijskim tokovima. Omogućivanjem financiranja potpore na temelju tog instrumenta za djelovanja u području solidarnosti u kontekstu Uredbe (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]), doprinijelo bi se postizanju ciljeva Uredbe (EU) 2021/1148. Uredbu (EU) 2021/1148 trebalo bi stoga izmijeniti.

(17) Trebalo bi biti moguće mobilizirati sredstva iz BMVI-ja i drugih relevantnih fondova Unije („fondovi”) kako bi se pružila potpora nastojanjima država članica u primjeni Uredbe (EU) 2024/1351, u skladu s pravilima kojima se uređuje upotreba fondova i ne dovodeći u pitanje druge prioritete kojima se pruža potpora iz fondova. U tom kontekstu države članice trebale bi moći iskoristiti dodijeljena sredstva u okviru svojih programa, uključujući iznose stavljene na raspolaganje nakon preispitivanja u sredini programskog razdoblja. Trebalo bi biti moguće staviti na raspolaganje dodatnu potporu na temelju relevantnih tematskih instrumenata, osobito onim državama članicama koje bi mogle trebati povećati svoje kapacitete na granicama.

(18) Uredbu (EU) 2021/1148 trebalo bi izmijeniti kako bi se zajamčio puni doprinos iz proračuna Unije ukupnim prihvatljivim rashodima za djelovanja u području solidarnosti te kako bi se u okviru postojećih obveza izvješćivanja o provedbi fondova uveli posebni zahtjevi za izvješćivanje o tim djelovanjima. Tu bi uredbu trebalo izmijeniti i kako bi se državama članicama omogućilo pružanje financijskog doprinosa BMVI-ju u obliku vanjskih namjenskih prihoda.

(19) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, odnosno utvrđivanje postupka vraćanja na granici, predviđanje posebnih privremenih pravila kako bi se osiguralo da države članice mogu odgovoriti na krizne situacije i omogućivanje financiranja potpore na temelju Uredbe (EU) 2021/1148 za djelovanja u području solidarnosti u kontekstu Uredbe (EU) 2024/1351, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinaka ove Uredbe oni na bolji

([6]) Uredba (EU) 2024/1359 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o kriznim situacijama i situacijama više sile u području migracija i azila i izmjeni Uredbe (EU) 2021/1147 (SL L, 2024/1359, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1359/oj).

([7]) Uredba (EU) 2021/1148 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. srpnja 2021. o uspostavi, u okviru Fonda za integrirano upravljanje granicama, Instrumenta za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 251, 15.7.2021., str. 48.).

([8]) Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, izmjeni uredbi (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).

način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji (UEU). U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarenje tih ciljeva.

(20) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, u skladu s člankom 4. navedenog protokola Danska u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

(21) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima Irska ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ ([9]); Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.

(22) U pogledu Islanda i Norveške ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ([10]), koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ ([11]).

(23) U pogledu Švicarske ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ([12]), koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ ([13]).

(24) U pogledu Lihtenštajna ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ([14]), koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU ([15]),

(25) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i načela priznata posebno Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”). Ovom se Uredbom posebno nastoji osigurati puno poštovanje ljudskog dostojanstva te promicati primjena članaka 1., 4., 8., 18., 19., 21., 23., 24. i 47. Povelje,

([9]) Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).
([10]) SL L 176, 10.7.1999., str. 36.
([11]) Odluka Vijeća 1999/437/EZ od 17. svibnja 1999. o određenim aranžmanima za primjenu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 176, 10.7.1999., str. 31.).
([12]) SL L 53, 27.2.2008., str. 52.
([13]) Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1.).
([14]) SL L 160, 18.6.2011., str. 21.
([15]) Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19.).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Uredbom utvrđuje postupak vraćanja na granici. Primjenjuje se na državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva čiji su zahtjevi odbijeni u okviru postupka azila na granici predviđenog u člancima od 43. do 54. Uredbe (EU) 2024/1348 („postupak azila na granici"). Njome se predviđaju i privremena posebna pravila o postupku vraćanja na granici u kriznim situacijama kako je definirano u članku 1. stavku 4. Uredbe (EU) 2024/1359.

Ovom se Uredbom izmjenjuje i Uredba (EU) 2021/1148 kako bi se omogućilo financiranje potpore za djelovanja u području solidarnosti na temelju te uredbe u kontekstu Uredbe (EU) 2024/1351.

2. Privremene mjere donesene na temelju poglavlja III. ove Uredbe ispunjavaju zahtjeve u pogledu nužnosti i proporcionalnosti, primjerene su za postizanje u njima navedenih ciljeva i osiguravaju zaštitu prava tražitelja te su u skladu s obvezama država članica na temelju Povelje i međunarodnog prava.

3. Mjere iz poglavlja III. ove Uredbe primjenjuju se samo u mjeri u kojoj je to strogo potrebno zbog hitnosti situacije, na privremen i ograničen način i samo u iznimnim okolnostima. Države članice mogu na zahtjev primijeniti mjere predviđene u poglavlju III. samo u mjeri predviđenoj u Odluci iz članka 4. stavka 3. Uredbe (EU) 2024/1359.

Članak 2.

Upućivanja na Uredbu (EU) 2024/1348

Za one države članice koje nisu obvezane Uredbom (EU) 2024/1348, upućivanja u ovoj Uredbi na odredbe Uredbe (EU) 2024/1348 tumače se kao upućivanja na jednakovrijedne odredbe koje su možda uvele u svoje nacionalno pravo.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „zahtjev za međunarodnu zaštitu" ili „zahtjev" znači zahtjev za međunarodnu zaštitu ili zahtjev kako je definiran u članku 3. točki 12. Uredbe (EU) 2024/1348;

(b) „tražitelj" znači tražitelj kako je definiran u članku 3. točki 13. Uredbe (EU) 2024/1348.

POGLAVLJE II.

POSTUPAK VRAĆANJA NA GRANICI

Članak 4.

Postupak vraćanja na granici

1. Državljanima trećih zemalja i osobama bez državljanstva čiji je zahtjev odbijen u okviru postupka azila na granici nije dopušten ulazak na državno područje dotične države članice.

2. Države članice zahtijevaju da osobe iz stavka 1. borave na lokacijama na vanjskoj granici ili tranzitnim područjima ili u njihovoj blizini najviše 12 tjedana. Ako država članica takve osobe ne može smjestiti na tim lokacijama, smije se koristiti drugim lokacijama na svojem državnom području. Razdoblje od 12 tjedana počinje od datuma na koji tražitelj, državljanin

treće zemlje ili osoba bez državljanstva više nemaju pravo na ostanak i nije im dopušten ostanak. Zahtjev za boravak na određenoj lokaciji u skladu s ovim stavkom ne smatra se dopuštenjem za ulazak na državno područje države članice ili ostanak na njemu. Uvjeti na tim lokacijama ispunjavaju standarde jednakovrijedne onima materijalnih uvjeta prihvata i zdravstvene zaštite u skladu s člancima 19. i 20. Direktive (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]) jer se primjenjuju na osobe koje se i dalje smatraju tražiteljima.

3. Za potrebe ovog članka primjenjuju se članak 3., članak 4. stavak 1., članak 5., članak 6. stavci od 1. do 5., članak 7. stavci 2. i 3., članci od 8. do 11., članak 12., članak 14. stavak 1., članak 15. stavci od 2. do 4. i članci od 16. do 18. Direktive 2008/115/EZ.

4. Ako se odluka o vraćanju ne može izvršiti unutar najduljeg razdoblja iz stavka 2., države članice nastavljaju s postupcima vraćanja u skladu s Direktivom 2008/115/EZ.

5. Ne dovodeći u pitanje mogućnost da se dobrovoljno vrate u bilo kojem trenutku, osobama iz stavka 1. odobrava se razdoblje za dobrovoljni odlazak, osim ako postoji opasnost od bijega ili ako je njihov zahtjev u okviru postupka azila na granici odbijen kao očito neutemeljen ili ako dotična osoba predstavlja opasnost za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost država članica. Razdoblje za dobrovoljni odlazak odobrava se samo na zahtjev i ne premašuje 15 dana, niti daje pravo ulaska na državno područje dotične države članice. Za potrebe ovog stavka takve osobe nadležnim tijelima predaju sve valjane putne isprave koje posjeduju na razdoblje koje je potrebno kako bi se spriječio bijeg.

6. Države članice koje nakon odbijanja zahtjeva u okviru postupka azila na granici odbiju ulazak u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]) i koje su odlučile ne primjenjivati Direktivu 2008/115/EZ u takvim slučajevima na temelju članka 2. stavka 2. točke (a) te direktive, osiguravaju da su postupanje prema državljanima trećih zemalja i osobama bez državljanstva kojima je odbijen ulazak i razina njihove zaštite u skladu s člankom 4. stavkom 4. Direktive 2008/115/EZ te da su jednakovrijedni postupanju i razini zaštite iz stavka 2. ovog članka i članka 5. stavka 4. ove Uredbe.

Članak 5.

Zadržavanje

1. Zadržavanje se može nametnuti samo kao krajnja mjera ako se to pokaže potrebnim na temelju pojedinačne procjene svakog slučaja i ako se ne mogu djelotvorno primijeniti druge manje prisilne mjere.

2. Osobe iz članka 4. stavka 1. ove Uredbe koje su zadržane tijekom postupka azila na granici, koje više nemaju pravo na ostanak i kojima nije dopušten ostanak mogu se i dalje zadržati u svrhu sprečavanja njihova ulaska na državno područje dotične države članice, pripreme njihova vraćanja ili provedbe postupka njihova udaljavanja.

3. Osobe iz članka 4. stavka 1. ove Uredbe koje nisu zadržane tijekom postupka azila na granici, koje više nemaju pravo na ostanak i kojima nije dopušten ostanak mogu se zadržati ako postoji opasnost od bijega u smislu Direktive 2008/115/EZ, ako izbjegavaju ili ometaju pripremu postupka vraćanja ili udaljavanja ili predstavljaju rizik za javni poredak, javnu sigurnost ili nacionalnu sigurnost.

4. Zadržavanje traje što je kraće moguće i samo dok postoje razumni izgledi za udaljavanje te dok aranžmani u tu svrhu traju i provode se s dužnom pažnjom. Razdoblje zadržavanja nije dulje od razdoblja iz članka 4. stavka 2. ove Uredbe i, ako se novo zadržavanje odredi odmah nakon razdoblja zadržavanja predviđenog ovim člankom, to se razdoblje zadržavanja uključuje u izračun najduljih razdoblja zadržavanja utvrđenih u članku 15. stavcima 5. i 6. Direktive 2008/115/EZ.

([16]) Direktiva (EU) 2024/1346 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o utvrđivanju standarda za prihvat tražitelja međunarodne zaštite (SL L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj).

([17]) Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1.).

5. Agencija Europske unije za azil osnovana Uredbom (EU) 2021/2303 Europskog parlamenta i Vijeća ([18]) do 12. prosinca 2024. izrađuje, u skladu s člankom 13. stavkom 2. te uredbe, smjernice o različitim praksama koje su alternativa zadržavanju, a koje bi se mogle primjenjivati u kontekstu postupka na granici.

POGLAVLJE III.

ODSTUPANJA PRIMJENJIVA U KRIZNIM SITUACIJAMA

Članak 6.

Mjere koje se primjenjuju na postupak vraćanja na granici u kriznoj situaciji

1. U kriznoj situaciji kako je definirana u članku 1. stavku 4. Uredbe (EU) 2024/1359 i u vezi s državljanima trećih zemalja ili osobama bez državljanstva s nezakonitim boravkom čiji su zahtjevi odbijeni u okviru postupka azila na granici na temelju članka 11. stavaka 3., 4. i 6. Uredbe (EU) 2024/1359, koji nemaju pravo na ostanak i kojima nije dopušten ostanak, države članice mogu odstupiti kako slijedi:

(a) odstupajući od članka 4. stavka 2. ove Uredbe, države članice mogu produljiti najdulje razdoblje tijekom kojeg ti državljani trećih zemalja ili osobe bez državljanstva ostaju na lokacijama iz tog članka za dodatno razdoblje od najviše šest tjedana;

(b) odstupajući od članka 5. stavka 4. ove Uredbe, razdoblje zadržavanja ne premašuje razdoblje iz točke (a) ovog stavka i uključuje se u izračun najduljih razdoblja zadržavanja utvrđenih u članku 15. stavcima 5. i 6. Direktive 2008/115/EZ.

2. Stavak 1. ovog članka primjenjuje se i na tražitelja, državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva koje podliježu postupku azila na granici čiji je zahtjev odbijen prije donošenja provedbene odluke Vijeća iz članka 4. stavka 3. Uredbe (EU) 2024/1359, ikoji nemaju pravo na ostanak i kojima nije dopušten ostanak nakon donošenja te provedbene odluke.

3. Organizacije i osobe kojima je na temelju nacionalnog prava dopušteno pružati savjete i usluge savjetovanja imaju djelotvoran pristup tražiteljima koji su zadržani u objektima za zadržavanje ili se nalaze na graničnim prijelazima. Države članice mogu odrediti ograničenja za takva djelovanja ako su, na temelju nacionalnog prava, takva ograničenja objektivno potrebna za sigurnost, javni poredak ili administrativno upravljanje objektom za zadržavanje, pod uvjetom da se time taj pristup ne ograniči u strogoj mjeri ili onemogući.

Članak 7.

Postupovna pravila

Ako država članica smatra da se nalazi u kriznoj situaciji kako je definirana u članku 1. stavku 4. Uredbe (EU) 2024/1359, može podnijeti zahtjev za primjenu odstupanja predviđenih u članku 6. ove Uredbe. Ako država članica podnese takav zahtjev, ovisno o slučaju, primjenjuju se članci od 2. do 6. i članak 17. stavci 3. i 4. Uredbe (EU) 2024/1359 Ako je postupak s ciljem dobivanja odstupanja već pokrenut na temelju članka 2. Uredbe (EU) 2024/1359, države članice mogu podnijeti zahtjev za primjenu odstupanja predviđenih u članku 6. ove Uredbe u kontekstu tog postupka.

Članak 8.

Posebne odredbe i jamstva

Država članica koja primjenjuje odstupanje iz članka 6. o mjerama koje se primjenjuju i o trajanju tih mjera na odgovarajući način obavješćuje dotične državljane trećih zemalja ili osobe bez državljanstva na jeziku koji ti državljani trećih zemalja ili osobe bez državljanstva razumiju ili se opravdano pretpostavlja da ga razumiju.

([18]) Uredba (EU) 2021/2303 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2021. o Agenciji Europske unije za azil i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 439/2010 (SL L 468, 30.12.2021., str. 1.).

POGLAVLJE IV.

IZMJENE UREDBE (EU) 2021/1148

Članak 9.

Izmjene Uredbe (EU) 2021/1148

Uredba (EU) 2021/1148 mijenja se kako slijedi:

1. u članku 2. dodaje se sljedeća točka:

„11. ‚djelovanje u području solidarnosti' znači djelovanje čije je područje primjene utvrđeno u članku 56. stavku 2. točki (b) Uredbe (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća (*) i koje se financira financijskim doprinosima država članica iz članka 64. stavka 1. te uredbe.

(*) Uredba (EU) 2024/1351 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. o upravljanju azilom i migracijama, o izmjeni uredaba (EU) 2021/1147 i (EU) 2021/1060 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 604/2013 (SL L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj).";

2. u članku 10. dodaje se sljedeći stavak:

„3. Potpora na temelju ove Uredbe može se financirati, za potrebe djelovanja u području solidarnosti, doprinosima država članica i drugih javnih ili privatnih donatora kao vanjski namjenski prihod u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe.";

3. u članku 12. umeće se sljedeći stavak:

„7.a Doprinos iz proračuna Unije može se povećati na 100 % ukupnih prihvatljivih rashoda za djelovanja u području solidarnosti.";

4. u članak 29. stavak 2. prvi podstavak umeće se sljedeća točka:

„(aa) provedbi djelovanja u području solidarnosti, uključujući raščlambu financijskih doprinosa po djelovanjima i opis glavnih rezultata postignutih kao rezultat financiranja;";

5. u Prilogu II. točki 1. dodaje se sljedeća podtočka:

„(h) podupiranje djelovanja u području solidarnosti, u skladu s opsegom potpore utvrđenim u Prilogu III. točki 1.";

6. Prilog VI. mijenja se kako slijedi:

(a) u tablici 1. točki I. dodaje se sljedeći kod:

„030. Djelovanja u području solidarnosti";

(b) tablica 3. mijenja se kako slijedi:

i. kodovi 005. i 006. zamjenjuju se sljedećim:

„005. Posebna tranzitna shema iz članka 17.

006. Djelovanja obuhvaćena člankom 85. stavkom 2. Uredbe (EU) 2018/1240";

ii. dodaju se sljedeći kodovi:

„007. Djelovanja obuhvaćena člankom 85. stavkom 3. Uredbe (EU) 2018/1240

008. Hitna pomoć

009. Djelovanja u području solidarnosti".

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Osporavanje od strane javnih tijela

Ova Uredba ne utječe na mogućnost da javna tijela osporavaju upravne ili sudske odluke, kako je predviđeno u nacionalnom pravu.

Članak 11.

Izračun rokova

Svako vremensko razdoblje propisano u ovoj Uredbi izračunava se na sljedeći način:

(a) ako se razdoblje izraženo u danima, tjednima ili mjesecima izračunava od trenutka kad se neki događaj dogodio ili kad se poduzela neka radnja, dan na koji se taj događaj dogodio ili se poduzela ta radnja ne uračunava se u dotično razdoblje;

(b) razdoblje izraženo u tjednima ili mjesecima završava istekom onog dana u zadnjem tjednu ili mjesecu koji je isti dan u tjednu odnosno isti datum u mjesecu na koji se dogodio događaj ili poduzela radnja od koje se računa razdoblje; ako, u razdoblju izraženom u mjesecima, dana na koji bi razdoblje trebalo isteći nema u zadnjem mjesecu tog razdoblja, razdoblje završava u ponoć zadnjeg dana tog zadnjeg mjeseca;

(c) rokovi uključuju subote, nedjelje i službene praznike u dotičnoj državi članici; ako rok istječe u subotu ili nedjelju ili na službeni praznik, kao posljednji dan roka računa se sljedeći radni dan.

Članak 12.

Prijelazne mjere

Komisija do 12. rujna 2024., u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim tijelima, uredima i agencijama Unije, predstavlja zajednički provedbeni plan Vijeću kako bi se osiguralo da su države članice na odgovarajući način pripremljene za provedbu poglavlja II. ove Uredbe do 1. srpnja 2026., u kojem procjenjuje bilo koje utvrđene nedostatke i potrebne operativne korake, te o tome obavješćuje Europski parlament.

Na temelju tog zajedničkog provedbenog plana svaka država članica, uz potporu Komisije i relevantnih tijela, ureda i agencija Unije do 12. prosinca 2024. uspostavlja nacionalni provedbeni plan kojim se utvrđuju djelovanja i vremenski okvir za njihovu provedbu. Svaka država članica dovršava provedbu svojeg plana do 1. srpnja 2026.

Za potrebe provedbe ovog članka države članice mogu se koristiti potporom relevantnih tijela, ureda i agencija Unije, a fondovima Unije može se pružiti financijska potpora državama članicama u skladu s pravnim aktima kojim se uređuju ta tijela, uredi, agencije i fondovi.

Komisija pomno prati provedbu nacionalnih planova.

Članak 13.

Praćenje i evaluacija

Komisija do 13. lipnja 2028. i svakih pet godina nakon toga, izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Uredbe u državama članicama te, prema potrebi, predlaže izmjene.

Na zahtjev Komisije države članice joj dostavljaju informacije koje su joj potrebne za sastavljanje njezina izvješća, i to najkasnije 12. rujna 2027.

Članak 14.

Stupanje na snagu i primjena

1. Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

2. Ova se Uredba primjenjuje od 12. lipnja 2026.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Bruxellesu 14. svibnja 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednica*
R. METSOLA	H. LAHBIB